

UNG Í ARBEIÐI

ryggjin, sigur 16 ára gamli Rúni Johansen.

Klokkan er farin at nærkast 4 og skjótt hava tey frí.

Hann geispar so hjartaliga.

Atfinningarnar

Á skrivstovuni síni á Margarinfabrikki situr samskiparin Petur Háberg og roynir at fáa alt at ganga upp. Margarinfabrikkin hevur í almennum lýsingum vent sær til havnarborgar og biðið teir ávísar uppgávur, sum liggja á láni.

Gøtur skulu gerast. Spælipláss skulu málást. Almenn økir lúkast.

Undirtøkan er stór, og Petur skrasetir uppgáurnar, og skipar fyri hvussu tær skulu loysast.

Atfinningarnar kennir hann. Um at hetta er bara tvætl og spæl. Við skattaborgarans pengum. Tung í arbeiði, sum onkur háðandi hevur kalla tey.

– Hetta er so avgjørt ikki burturspiltir pengar. Fyri tað fyrsta verða uppgávur gjørdar, sum annars høvdu ligið á láni. So tað er ikki burturspilt. Hvussu effektiv tey eru, er sjálvandi ymiskt, men tú kanst ikki krevja tað sama av einum ungum fólki, sum arbeiðir fyri fyrstu ferð í lívinum, sum tú krevur av einum royndum arbeiðsmanni, sigur samskiparin.

– Hetta við at sláa í nakkan og nú fert tú til arbeiðis, er

ein farin tíð. Ungdóminum tørvar motivatió, hjálp til at fara úr reiðrinum og á flog. Tí verður talan ikki um stór arbeiðsavrik, men at motivera tey til arbeiðsmarknaðin.

Sjálvur hevur hann verið upp í hesum arbeiðinum í fleiri ár. Og hann kennir seg sannførdan um, at tiltakið Ung í arbeiði er meira enn spæl. At tað veruliga er ein verulig lovfjøl hjá komandi ættarliðum út í arbeiðslívið.

– Eg havi fingist við hetta í fleiri ár og fái javnan afturmeldingar bæði frá teimum ungu og foreldrum teirra. Eg fái at vita hvussu týðningarmikið tað var fyri tey at tey vóru við í Ungum í Arbeiði. Tey hava fingið blóð á tonna við at tjena so nógvar pengar, og tey hava so funnið sær annað arbeiði. Hetta hevur skumpað tey í gongd.

Málararnir í Hoyvík

Á sparkivøllinum uttanfyri Skúlan við Løgmannabreyt siggjast ungir dreingir til arbeiðis í hvítum málara-búnum. Teir eru í ferð við at mála trægarðin kring sparkivøllin svartan.

Summis standa. Aðrir sita. Og onkur liggur.

Teir hava málingabakkar, penslar og málingarullur. Onkur gongur á leistum. Fyri ikki at dálka teir finu ítróttarskógvarnar, sum standa parkeraðir beint við síðuna av.

– Ansa eftir ikki at mála ov tjúkt, ávarar bólkaleiðarin

Petur Háberg, sum samskipar Ung í arbeiði í Havn, peikar á kortið yvir arbeiðsøkini í býnum

Ung í arbeiði

Tiltakið Ung í arbeiði er eitt kommunalt tiltak, har ungdómar sleppa at gera sínar fyrstu arbeiðsroyndir. Tiltakið er í fleiri kommunum.

Í Havn skipar Magarinfabrikkin fyri tiltakinum. Tey ungu eru millum 14 og 16 ár, og tey sleppa at arbeiða í tvær arbeiðsvikur. Tey 14 ára gomlu tjena 50% av eini arbeiðaraløn. Tey 15 og 16 ára gomlu tjena 75 %.

Endamálið er at geva teimum ungu eina positiva uppliving á arbeiðsmarknaðinum. Tey gera ymsar fyrifallandi uppgávur bæði úti og inni, t.d. á dagstovnum. Tey eru skipað í bólkar við bólkaleiðarum.

Í ár eru 210 ungdómar við í tiltakinum í Havn. Umsøkjartalið var 416.

Jóna Ó. Dalsgarð. Í sama viðfangi ger hon vart við at onkur av dreingjunum er ov sparin við avdekninginum og má fáa sær meir papp undir knøini, so at hann ikki dálkar tann fina grøna vøllin.

– Kanska eri eg eitt sindur strong. Men eg eri fitt, sigur hon argandi við dreingingar.

– Aaahhhh, letur einum av dreingjunum. Og ein annars er skjótur at leggja afturat:

– Sum ein segði: Tú hevur stjórapotentiali. Tú skalt

bara ikki vera stjóri hjá mær. Tónin er góður.

Í gjár og í dag hevur verið málingaveður. Teir hava mál-að onkra træbrúgv og nakrar ferðslustopparar, áðrenn teir fóru í holt við sparkivøllin. Annars hava teir lúkað og rakað gras saman ymsastaðni í Hoyvíkshaganum.

Teir eru slopnir at royna, hvat tað merkir at arbeiða úti. Veðrið hevur verið illfýsið viðhvørt. Tað oysregnaði. Onkur fekk karm. Teir máttu kroka afturundir onkrum

Vit royna at boosta sjálvsálitið hjá teimum

PETUR HÁBERG, SAMSKIPARI

sethúsum.

– Hettar dámar mær væl. Tað er gott at sleppa at royna at arbeiða úti í øllum veðri. Eg ætli mær at læra til timburmann, um eg ikki verið telduprogrammørur. Mær dámar væl at rokast, smílist Bogi Bech Húsgarð og fær sær upp á málingarulluna.

Hann er í plastikkhandskum og hevur hettuna á málingabúnanum væl fyri høvdið, so at bert andlitið kemur undan. Tann hvíti búnin er í støðum svartur av málingablettum.

Hann er bert 14. Hevur ongantíð havt lönandi arbeiði fyrr, og dyllir ikki fyri at pengarnir eisini vóru orsøkin til at bjóða føroyska veðrinum av.

– Hetta hevur verið ræðuliga hart. Harðari enn eg væntaði. Serliga tá ið veðrið var ringt. Tá gleddi eg meg at koma heim. Men tað var gott allikavæl. Eg eri ordiliga sloppin at brúka kroppin, smílist hann.

– Nú fái eg pengar í kassan, 4.500 krónur. Tað er ræðuliga nógv í mínum aldri. Tað er deiligt at tjena sínar egnu pengar og bestemma hvussu pengarnir verða brúktir, sigur hann væl nøgdur.

At prísurin er, at hann noyðist fyrr í song og tíðiliga upp, meðan vinmennirnir, sum hava frí, kunnu taka sær av løttum, iðrar hann seg ikki um.

– Tað er til at liva við. Eg fái pengar, tað fáa teir ikki, flennur hann meðan hann koyrir málinarulluna aftur og fram eftir trægarðinum.

– Teir hava verið ótrúliga raskir og fittir. Ert tú fittur við teir, eru teir fittir við teg. Tað snýr seg um virðing, sigur bólkaleiðarin Jóna, sum sjálv hevur tikið málingarullu í hond.

– Vit royna at geva teimum eina positiva fatan av arbeiði. Teir læra hvat arbeiði er, men vit koyra teir ikki í senk. Teir hava ógvuliga ymiska bakgrund. Summir eru vanir at arbeiða. Aðrir eru tað ikki. Summir hava kanska funnið út av, at teimum dámar úti-arbeiði, meðan aðrir hava funnið út, av at hetta er ikki nakað fyri teir. Men tað er eisini finasta slag.

Royndirnar telja. Endamálið er eisini at geva teimum ungu innlit í, hvat tað merkir at vera tímaløntur arbeiðari. Tað avrikið, sum liggur aftanfyri ein arbeiðstíma. Og hvussu nógvar tímar tú t.d. mást arbeiða um tú skal forvinna tær fyri eitt telduspæl.

Eisini er strangt eftirlit við uppmøtingini. Ert tú burtur, verður tú trektur í lön. Møtir tú illa, kanst tú vera koyrdur til hús, og so fær onkur annar á listanum kjansin.

Her er eingin góða mamma. Men Jóna gremur seg ikki. Dreingirnir møta væl upp. Gera fyri tað mesta sítt besta.

– Nú mugu tit skunda tykkum, um tit skulu blíva lidnir, skundar hon undir teir.

Í morgin er teirra seinasti arbeiðsdagur.

Tá má garðurin helst vera liðugt málaður.

Tað krevur nokkso nógv tol at vera til arbeiðis í 8 tímar

ÍÐUNN MORTENSEN, 14 ÁR

UPPRUDDING

Tey feia og rudda í garðinum uttanfyri Ellisheimið í VU. Hammershaimsgøtu. Frá vinstri: Íðunn, Rúni og Ester

LØNIN

– Tað er hart arbeiði, meðan tað stendur upp á, men tú ert glaður fyri tað tá tú kemur heim, tí tú veits at tú hevur gjørt mun, siga Emma og Bjørk (h.m), sum hava verið við til at gjørt eina nýggja gøtu millum ítróttarhøllina á Nabb og Svímjöhøllina á Hálsi í Havn